

Global Research: Je průmysl hloupý? Na vzestupu je ekonomický nacionalismus a přináší nová rizika

- CZ24 News | 1. ledna 2023

Americký zástupce pro Silicon Valley Ro Khana tvrdí, že USA by se měly opět stát výrobní supervelmocí. Khana situaci popisuje z amerického pohledu s tvrzením, že rostoucí obchodní deficit USA od roku 1998 stál zemi 5 milionů dobře placených míst v průmyslové výrobě a vedl k zavření asi 70 000 továren. Tento proces zničil řadu komunit, kdy bohatství se koncentrovalo ve velkých pobřežních městech. De-industrializaci a její důsledky znají lidé v mnoha zemích a teď po rozbití Severního proudu děsí i Evropu, uvádí, jak už jsem psal, irský ekonom Philip Pilkington.

Ač je de-industrializace faktem, není na ní nic nevyhnutelného a dnešní výzkumníci zpochybňují celou tu představu, že tento proces je jen přirozeným výsledkem technologických změn, které údajně vždy vedou k nadvládě sektoru služeb.

Ať je to, jak chce, de-industrializace je vysoce reálná a komplexní dynamika v jejím pozadí prostupuje politikou jak na mezinárodní, tak domácí úrovni.

Zvláště globalizace společností umožňuje, aby najímaly vysoce vyškolenou, avšak levnější pracovní sílu v zahraničí. Postižen není jen ten tzv. výrobní sektor: ve skutečnosti práce na dálku otevřela nové příležitosti i pro pracovníky z řad bílých límečků a činí i tam outsourcing daleko atraktivnější. Odhadovaných 3,4 milionu míst pro bílé límečky odešlo v letech 2003 až 2015 do zahraničí.

Navíc třeba Meta zatím poprvé snižuje počet lidí. S tím, jak se teď akcie technických společností potýkají s vysokými úrokovými sazbami, tak teď Metu v tržní hodnotě předstihla ExxonMobil Corp., píše žurnalista Joe Weisenthal. To někteří analytici popisují jako tzv. „triumf reálného kapitálu“ nebo tomu i tleskají. Ta oblíbenost reality se dnes rozšiřuje i do oblasti financí, když např. ruský prezident Vladimir Putin prones svůj slavný bonmot o „reálných rezervách“ oproti papírovým a digitálním aktivům.

Nic však není jednoduché. Ekonomicky zrovna teď v post-pandemickém a post-Nord Streamovém světě uprostřed Ukrajinského konfliktu a energetické krize žijeme v těžkých časech značné nejistoty, přičemž tak vysoká volatilita tu nebyla od globální krize v roce 2020. Kromě toho vazba mezi akciovým trhem a trhem práce už není stabilní, což znamená, že dobré zprávy nejsou nezbytně dobrými zprávami a i budoucnost dolaru samotného je nejasná, jelikož globálně postupuje de-dollarizace, kdy i přes (nebo přesněji kvůli) rostoucímu dolaru se planeta blíží a blíží k recesi.

Takže dnes všude rezonuje re-industrializace země jako správná reakce na mnohé takové nemoci. Ač už bylo o sociálních dopadech de-industrializace a outsourcingu řečeno mnohé z hlediska domácí sociálních konfliktů a napětí, existuje i důležitý strategický úhel pohledu z hlediska národního státu, v němž konverguje geopolitika a geo-ekonomika.

Samozřejmě, že s pandemií a s krizí globálních dodavatelských řetězců začali mnozí zákonodárci upírat oči k důležitosti dosažení odolnější ekonomiky pomocí průmyslové politiky. Např. v USA se ozývají hlasy po návratu pro národní zájmy kriticky důležitých dodavatelských řetězců do země,

včetně zdravotnických a strategických technologií – a v tomto volání se často ozývají i národně bezpečnostní obavy.

Ro Khana ve výše uvedeném článku v tomto duchu tvrdí, že je ekonomickou nutností, aby se USA zaměřovaly zahraniční politiku proti svému rivalovi Číně. Rovněž naznačuje, že výrobní pracovníci daleko pravděpodobněji vstoupí do odborů a tudíž budou mít prospěch z protekcionismu, který z nich udělá část širší americké „střední třídy“. Tyto Khanovy argumenty usilují o demokratičtější společnost s méně konflikty. Je však třeba dodat, že když takové pozitivní výsledky budou stát na ubližování jiným zemím, tak to může odcizit i potenciální partnery a spojence.

Jak už jsem psal, izolovat v dnešním světě průmysl od geopolitických sporů je čím dál obtížnější. Určitě je jen přirozené, že národy se pokouší hájit své národní zájmy a konkurovat. Problém však je, že zatímco např. Peking zjevně udělal z geo-ekonomiky samotné jádro svého geostrategického přístupu (tudíž odvozuje politickou moc z ekonomické moci), tak na druhou stranu Washington z ekonomické politiky udělal nebezpečně zbraň a ve skutečnosti i ze svého finančního systému i ze samotné světové ekonomiky.

Washington má zjevně nejspíš některé obavy stejné jako Khana, chce je ale řešit i na úkor svých partnerů a spojenců. Je to dost jasně vidět i na americké čipové válce proti Číně a jak si i sám Tchaj-wan ubližuje, což vidíme na novém závodu čipového giganta TSMC v Arizoně. Americká dotační válka proti Evropě je zase dalším příkladem. Nový Bidenův balíček dotací je v podstatě zaměřen na smetení konkurujícího evropského průmyslu a EU teď v reakci na to připravuje ohromnou dotační iniciativu, aby vzdorovali té americké. Teď tedy kromě známějších závodů ve zbrojení vidíme zvláštní závody průmyslů používaných jako zbraně.

Industrializace/výroba drží v 21. století klíče k moci a k možnosti stát se vynořující se mocností, i když se pořád tolik tlachá o „post-industriálním“ světě. Tvrdou pravdou je, že neoliberalismus je v podstatě mrtvý: dotace, povinné domácí státní zakázky a protekcionismus jsou obecně na vzestupu. Ekonomický nacionalismus by tedy měl být čím dál více ve hře – a bohužel, stejné by to mělo být i s obchodními a průmyslovými válkami. Abychom to shrnuli, nebezpečím tohoto scénáře je, že vstup do ekonomické války bude ještě nebezpečnější, než je teď, když se situace pro ty, proti kterým to je, stane existenčním problémem a zažene je do kouta, ať už jsou to rivalové, nepřátelé nebo partneři a spojenci.

AUTOR: Uriel Araujo

[ZDROJ](#)

Překlad: reformy.cz